Princess of Naradhiwas University Journal

มีสิ่งดีดี ... ที่บาวาเรีย ประเทศเยอรมัน

What are interested ... in Bavaria , Germany

ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ ปร.ด. (Siriphan Siriphan, Ph.D.)[1]

วิไลพร สันติวัฒนาพร บธ.บ. (Vilaiporn Santiwatanaporn, B.A.)[2]

บาวาเรีย (Bayern ในภาษาเยอรมัน) หลายๆท่านอาจไม่เคยทราบว่า เป็นชื่อของอะไร ผู้เขียนเองได้ยินครั้งแรก ก็งง งง แต่ดีว่ามีอาจารย์กู่ (google) ช่วยไว้จึงได้สืบค้นหาข้อมูลและทราบว่า คือ ชื่อของเมืองๆหนึ่งทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศเยอรมัน เป็นแคว้นที่ใหญ่ที่สุดของประเทศนี้ ด้วยพื้นที่ ขนาด 70,533 ตารางกิโลเมตรและมีจำนวนประชากรประมาณ 12 ล้านคน เป็นหนึ่งในสองแคว้นที่ร่ำรวยที่สุดของประเทศคู่ไปกับแคว้นบาเด้นวือร์ทเทมแบร์ก (Baden-Wuerttemberg) ที่อยู่เคียงกันทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ บาวาเรียเป็นดินแดนที่มีธรรมชาติที่สวยงามและเป็นที่นิยมของบรรดานักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นชาวเยอรมันและชาวต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสดีที่ผู้เขียนได้มาสัมผัสและพิสูจน์แล้วว่าสวย งดงามสมดังคำร่ำลือจริงๆ

ผู้เขียนมีโอกาสได้ไปบาวาเรียร่วมกับคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 13 ท่าน เมื่อวันที่ 7-12 พฤษภาคม 2555 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาดูงานทางด้านการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษาที่เขตรัฐบาวาเรีย ประเทศเยอรมนีและได้พบสิ่งดีดี .....ที่น่าสนใจในบาวาเรียมากมาย ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา แหล่งท่องเที่ยวและอาหารการกิน ท่านผู้อ่านอยากรู้แล้วใช่มั้ยคะว่า บาวาเรียมีดีอย่างไร เรามาร่วมเรียนรู้สิ่งดีๆด้วยกันนะคะ สำหรับสิ่งดีดีเรื่องแรก คือ

การจัดการศึกษา

ประเทศเยอรมันเป็นประเทศที่มีระบบการจัดการศึกษาที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่เกื้อกูลให้เศรษฐกิจของประเทศเข้มแข็ง โดยมีการศึกษาภาคบังคับถึง 13 ปี ผลักดันให้คนหนุ่มสาวของชาวเยอรมันเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เมื่อมีอายุ 16-19 ปี แม้ว่าแรงงานอายุต่ำกว่านั้นบางส่วนจะเข้าตลาดแรงงานได้ แต่การศึกษาภาคบังคับในระดับเกรด 5-13 คือระดับมัธยมศึกษา นักเรียนต้องฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละวิชาด้วยมากน้อยขึ้นอยู่ตามลักษณะและระดับของโรงเรียนมัธยมศึกษานั้นๆ เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เรียกว่า Secondary General School จะเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปควบคู่ไปกับการเรียนวิชาชีพตั้งแต่เกรด 5-10 หรือ โรงเรียนระดับ Comprehensive School เกรด 5-10 อายุ 11-16 ปี เป็นการเรียนผสมผสานหลายๆ แบบ

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

[2] เจ้าหน้าที่งานการประชุม สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ภายใต้การบริหารแบบเดียวกัน คือ เริ่มเรียนวิชาชีพเมื่อนักเรียนอยู่เกรด 5-10 โดยเลือกวิชาเฉพาะทางช่วงอยู่เกรด 7

ระบบการเรียนและการสอนในระดับมัธยมศึกษา มีการคัดเลือกคนตามความสามารถ และความต้องการกำลังคนในด้านต่างๆ ของประเทศ โดยในระดับ Grammar School หรือ Gymnasium เป็นการเรียนเน้นวิชาการ และเมื่อถึงเกรด 11-13 จะเลือกเรียนวิชากลุ่มที่ถนัดสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัยต่อไป สำหรับ Intermediate School Secondary หรือ Realschule เรียนวิชาพื้นฐาน และวิชาการเมื่อจบแล้วจะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวะ (Ausbidung) ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นการคัดเลือกคน และวางแผนกำลังคนในอนาคตว่านักเรียนที่จบเกรด 4 คือ ระดับประถมศึกษาแล้ว จะให้เตรียมตัวไปเข้าสู่อาชีพสายใดในอนาคต โดยพิจารณาเบื้องต้นตามผลการศึกษาภาคบังคับและจากความสมัครใจ เมื่อจบเกรด 4 และเมื่อเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาแล้วโรงเรียนก็จะทำการคัดเลือกต่อไปจนถึงเกรด 7-10 และจากผลการคัดเลือกจะทำให้ได้ผู้ที่มีความสามารถในแต่ละสาขาวิชาชีพและเมื่อได้ผ่านเข้าไปเรียนในเกรด 11-13 จนสำเร็จการศึกษาก็จะได้รับประกาศนียบัตรที่เรียกว่า “อาบีทัว “ (Abitur) มีสิทธิ์สอบเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาได้ทุกแห่ง แต่ถ้าทางมหาวิทยาลัยมีที่นั่งจำกัดแม้ว่าจะสอบผ่านเข้าได้ก็จะมีการคัดเลือกโดยดูจากคะแนนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าจะได้เรียนหรือไม่

สำหรับระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยใช้ระยะเวลา 4-5 ปีหรือมากกว่า ทุกคนต้องมีผลงานทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะงานค้นคว้าและวิจัยและการฝึกงานในภาคปฏิบัติจริงในโรงงานอุตสาหกรรมหรือสถาบันงานอาชีพเฉพาะอย่าง และมีรายได้เป็นค่าจ้างและเงินเดือน จากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมและองค์กรธุรกิจ โดยเฉพาะในบาวาเรีย ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งนอกจากให้นักศึกษาเข้าทำงานในด้านธุรกิจและในโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว มหาวิทยาลัยยังได้รับการสนับสนุนจากโรงงานอุตสาหกรรมในด้านงานวิจัย โดยการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์การศึกษาวิจัย รวมทั้งการบริจาคเงินในลักษณะของโครงการต่างๆ เป็นผลให้เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และเทคโนโลยีต่างๆ ของภาครัฐและเอกชนควบคู่กันไป จะเห็นว่าการจัดการศึกษาที่นี่ มีกระบวนการเตรียมกำลังคนเข้าสู่มืออาชีพ อย่างยอดเยี่ยม น่าสนใจ ผู้เขียนคิดว่าการได้รับความรู้ทางสมองคงไม่เทียบเท่ากับการสัมผัสด้วยสายตา งั้นเราไปเยี่ยมชมสถานที่จัดการศึกษาของบาวาเรียกันดีกว่า

สถานที่แรกที่ผู้เขียนและคณะได้ไปเยี่ยมชม คือที่ **Weihenstephan (University of Applied Sciences)** อยู่ที่เมือง Freising ของรัฐบาวาเรีย

ทันทีที่เดินทางเข้าไปในมหาวิทยาลัย พบว่าที่นี่ ไม่มีอาณาจักรเขตกำแพงรั้ว ไม่เห็นป้ายมหาวิทยาลัยใหญ่ๆ เห็นแต่สีเขียวชะอุ่มของต้นไม้ในพื้นที่อันกว้างใหญ่ไพศาล สุดลูกหูลูกตา น่าทึ่ง จริงๆสมกับ คำว่า “The largest green University in Germany “ ทำให้สนใจใคร่รู้ว่า ทำได้อย่างไร

Prof.Hermann Heiler อธิการบดีของมหาวิทยาลัย

Prof.Hermann Heiler อธิการบดีของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้บรรยายสรุป ความว่า Weihenstephan เป็น มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ที่ได้วางรูปแบบ และตั้งขึ้นเพื่อให้กลมกลืนกับสภาพภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างเด่นชัดและหลักสูตรการศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จะมีเกี่ยวกับด้านโภชนาการ สิ่งแวดล้อม ภูมิสถาปัตย์ และศิลปะวิทยาการด้านเทคโนโลยีขั้นสูง ศิลปะของการจัดการด้านทรัพยากรที่ดิน จากอนุภาคของสารจนกลายเป็นต้นไม้โดยผ่านกระบวนการของสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม การเรียนและการสอนครอบคลุมความต่อเนื่องของการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่ม (value added) จากผลผลิตในท้องไร่ท้องนาจนถึงผลิตผลสำเร็จรูปไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือการประหยัดพลังงาน

สูตรความสำเร็จของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ คือ การนำสิ่งที่ได้ศึกษามาแล้วไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มพูนความรู้ในวิทยาศาสตร์ภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยาในการที่จะสอนและฝึกอบรมนักศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและให้เพียงพอกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจ มีการประสานความร่วมมือทางด้านวิชาการและเทคนิคระหว่างมหาวิทยาลัยกับบริษัท สมาคมและสถาบันต่างๆ การเรียนการสอนและการฝึกงานแต่ละสาขาที่เรียนมี Board of Adviser ซึ่งเป็นศิษย์เก่าให้คำแนะนำในการผลิตบัณฑิต การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การฝึกงานและการออกแบบวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะ ความสามารถ ความชำนาญการ และประสบการณ์ตรงตามที่ตลาดแรงงานต้องการ

เยี่ยมชมการทำวิจัยในลักษณะของ Randomization Complete Block Design (RCBD)

ส่วนอาจารย์ผู้สอน จะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในสาขาการประกอบการ รู้วิธีการทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานต้องมีการวางแผนมีโครงการและต้องทำงานเป็นทีม หลังจากผู้เขียนได้รับฟังการบรรยายจบแล้ว รู้สึกว่าที่นี่มีอะไรดีจริงๆ แต่ให้ฟังอย่างไรก็ไม่เท่าการสัมผัสด้วยตาตนเอง ถ้าอย่างนั้นต้องเดินเยี่ยมชม Agriculture Research Center ของมหาวิทยาลัย

ที่นี่งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยกับพืชผักชนิดต่างๆซึ่งทำการวิจัยในลักษณะของ Randomization Complete Block Design (RCBD) มีการทดลองกับผักกินใบชนิดต่างๆ เช่น มะเขือเทศ แตงร้าน ฯลฯ ซึ่งงานวิจัยทำในเรือนกระจกและมี การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับต่างๆเป็นไม้กระถาง การทดลองใช้หญ้าชนิดต่างๆ ปลูกเพื่อป้องกันการทรุดตัวหรือการพังทลายของดิน ฯลฯ จากการได้พูดคุยกับอาจารย์และนักศึกษา ทุกคนภาคภูมิใจในสถาบันแห่งนี้ อยากเห็นการพัฒนาของมหาวิทยาลัยที่ยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับทั่วโลก ตราบนานเท่านาน

สิ่งดีดี..... ที่บาวาเรีย ลำดับต่อมา ผู้เขียนและคณะได้ไปศึกษาดูงานทางด้านวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตร ที่ **วิทยาลัยเทคนิค Rosenheim (Berufsschule Rosenheim)** มีลักษณะคล้ายวิทยาลัยการอาชีพของประเทศไทย มีแบบหลักสูตร 2 ปี ถึง 3 ปีครึ่ง สำหรับผู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกรด 10 เรียนวิชาชีพประมาณ 3 ปีครึ่ง และได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ผู้ที่ประสงค์จะฝึกวิชาชีพระยะสั้นแล้วไปทำงานหรือประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งมีระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมต่ำกว่า 3 ปีครึ่ง โดยเรียนภาคทฤษฎี 40% ฝึกงาน 60% ระหว่างฝึกงาน ถ้าฝึกงานไม่ต่ำกว่า 6 ชม./วัน จะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนจากนายจ้าง เมื่อจบหลักสูตรเฉพาะในระดับที่ต้องการแล้ว วิทยาลัยก็จะมอบประกาศนียบัตรให้

นักศึกษากำลังเรียนการออกแบบและตกแต่งเค้ก

นอกจากนี้ คณะได้เยี่ยมชมการเตรียมการจัดเลี้ยงอาหารว่างและเครื่องดื่มของโรงแรม โดยมีนักศึกษาทั้งชายหญิง แต่งกายสะอาดสวยงามในแบบเดียวกันกับการจัดเลี้ยงในโรงแรมชั้นหนึ่ง ของประเทศ มีการเสริฟอาหารว่าง เช่น เค้ก พาย ผลไม้ น้ำชา และกาแฟ ฯลฯ แก่คณะผู้ศึกษาดูงานโดยมีหัวหน้าคณะนักวิชาการการจัดเลี้ยงของวิทยาลัยฯ ควบคุมให้การต้อนรับและร่วมบรรยายสรุป ตอบข้อซักถามแก่คณะศึกษาดูงานด้วย เป็นการฝึกงานตามสถานการณ์จริง ในห้องจำลองการจัดเลี้ยงรับรองแขกจากต่างประเทศ เยี่ยมจริงๆ มองดูนักศึกษาตื่นเต้นกับการฝึกงานครั้งนี้ นักศึกษาทำได้ดีทีเดียวขอชื่นชม

แบบจำลองห้องจัดเลี้ยง

นักศึกษาสอนวิธีพับผ้าที่ตั้งบนโต๊ะอาหาร

นอกจากนี้ทางวิทยาลัยได้ให้นักศึกษาไทยที่เรียนที่นั่นมาต้อนรับพูดคุยกับทางคณะด้วย ดีใจมากเลยเพราะเป็นครั้งแรกที่ผู้เขียน ได้พูดยาวๆนานๆกับ คนอื่นในต่างแดน

พูดคุยกับนักศึกษาไทยที่เรียน วิทยาลัยเทคนิค Rosenheim

จากการสนทนากับ Director Gerhad Heindl และ Mrs.Baohmeier ผู้ประสานงาน และหัวหน้าคณะวิชาการจัดเลี้ยง ทราบว่า สถาบันแห่งนี้ได้ผลิตนักศึกษาที่มีความรู้ทางด้านวิชาการและความชำนาญในภาคปฏิบัติของวิชาชีพออกไปทำงาน ทั้งในภาคเอกชนและกิจการส่วนตัว ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่ง บางรายไปประกอบอาชีพส่วนตัวจนมีประสบการณ์และความชำนาญทั้งในด้านเทคนิคและบริหารงานในสาขาวิชานั้นและสามารถสอบผ่านเกณฑ์การสอบของสถาบันผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญงานของสมาคมวิชาชีพ และได้รับประกาศนียบัตรรับรอง (ทำนองเดียวกัน ผู้สอบบัญชีอนุญาตหรือใบประกอบโรคศิลป์ ฯลฯ) เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญงาน และได้รับประกาศเกียรติคุณเป็นผู้มีชื่อเสียงและมีไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จในงานอุตสาหกรรม หรือไปศึกษาต่อจบ ปริญญาตรี โทและเอก กลายเป็นศาสตราจารย์ผู้มีชื่อเสียงสาขาวิชานั้นๆ เก่งมากมาก บ้านเราก็มีหลักสูตรแบบนี้มากมาย ถ้าเอาจริงเอาจังเราคงมีเถ้าแก่น้อยกันอีกเยอะแยะ

แหล่งท่องเที่ยว

สิ่งดีดี....ของบาวาเรียเรื่องต่อไปคือ แหล่งท่องเที่ยวในเมืองต่างๆ ที่นี่ก็คงความเป็นธรรมชาติสวยงามไม่แพ้ที่ใดใดเลย อาทิ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ทุ่งหญ้า บ้านเรือน เป็นต้น

เมืองเปอร์ติเซา

ธรรมชาติที่งดงามของเมืองเปอร์ติเซา

เป็นเมืองที่อยู่ในประเทศออสเตรียติดชายแดนบาวาเรีย เป็นเมืองเล็กๆล้อมรอบด้วยภูเขาแอลป์และทะเลสาบ โรงแรมที่ผู้เขียนและคณะเข้าพักด้านหน้าติดทะเลสาบและด้านหลังติดภูเขาสวยงามมาก ทุกคนอยากเก็บภาพประทับใจไว้ คงยากที่จะมีโอกาสมาที่นี่อีกครั้ง เนื่องจากเป็นเส้นทางสายธรรมชาติที่ไม่สามารถ

เดินทางมาด้วยตนเองได้ มีรถประจำทางวิ่งผ่านไปมาน้อยมาก เป็นเมืองชนบทที่ผู้คนอาศัยอยู่อย่างสงบ เงียบและผู้คนที่นี่ดูแลสุขภาพตนเองดีมาก วิ่งออกกำลังกายรอบๆทะเลสาบ รับประทานอาหารพวกปลา ผักและผลไม้สดๆ ที่สำคัญคนที่นี่ไม่ตัดต้นไม้ทำลายป่า ถ้ามีการตัดต้นไม้ 1 ต้น จะมีการปลูกทดแทน 4 ต้น คณะศึกษาดูงานทุกคนได้สัมผัสกับวิวธรรมชาติที่สวยงาม อดที่จะขอเก็บภาพไว้เป็นฉากหลังเพื่อเป็นที่ระลึกไม่ได้

เมืองเบิร์ชเทสกาเด้น

บรรยากาศเมืองเบิร์ชเทสกาเด้น

เมืองต่อมาที่อยากให้ได้รู้จัก คือ เมืองเบิร์ชเทสกาเด้น เป็นเมืองที่ถูกตั้งขึ้นให้เป็นศูนย์กลางทางการค้าและการสำรวจหาเกลือ และสินแร่ เมืองเก่าแห่งนี้เต็มไปด้วยศิลปะการสร้างอาคารในรูปแบบบาวาเรียตอนบน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตกแต่งด้วยลายปูนสไตล์สตัดโก้ เมืองนี้เคยเป็นฐานบัญชาการใหญ่ของกองทัพนาซีทางตอนใต้ และยังมีเซฟเฮ้าส์บนยอดเขาที่ฮิตเลอร์ใช้ในการพบปะวางแผนในการสงครามกับเหล่าผู้บัญชาการกองทัพ เป็นเมืองประวัติศาสตร์ของบาวาเรีย

ทะเลสาบที่เมืองเบิร์ชเทสกาเด้น

ที่นี่ น้ำนิ่งสงบ สวยงามเหมือนภาพวาดในแผ่นโปสเตอร์ ทางคณะเลยขอร่วมเป็นส่วนหนึ่งของภาพวาดนี้โดยการยืนและนั่งอย่างสงบนิ่งพร้อมกับรอยยิ้ม

หลังจากได้เดินดูสถานศึกษาดีดี แหล่งท่องเที่ยวดีดีแล้วอีกสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือ อาหารสไตล์เยอรมัน เช่น ขนมปัง ขนมปังปิ้ง ขนมปังก้อน ทาด้วยแยมหรือน้ำผึ้ง ไข่ กาแฟ อาหารจำพวกเนื้อ

ซุปมันฝรั่ง

หมูอบ

เช่น แฮมหรือซาลามี ชีสชนิดต่าง ๆ เครื่องทาขนมปังหลายประเภท เช่น ตับบด รวมไปถึงซีเรียลและมูสลี และอาหารขึ้นชื่อคือ ไส้กรอกเยอรมัน ขาหมูเยอรมัน ปลาและไก่ชุบแป้งทอด และน้ำซุปชนิดต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผักและผลไม้สดๆ ให้รับประทานอีกมากมายทั้งแอปเปิล สตอเบอรี่ ลูกกีวี น่าทานทั้งนั้น เพราะขนาดของผลไม้ใหญ่กว่าบ้านเราน่ะ แต่เราก็ได้นำพาสิ่งดีดีจากเมืองไทยไปฝากคนเยอรมันและเป็นที่ถูกอกถูกใจมากมาก คือ**มะม่วงน้ำดอกไม้และส้มโชกุน**จากจังหวัดยะลาทั้งสด ทั้งใหญ่ ทั้งหวาน จนผู้รับของฝากยิ้มชอบใจกับผลไม้เมืองไทย

มะม่วงน้ำดอกไม้และส้มโชกุนของฝากจากเมืองไทย

สิ่งดีดี....ที่บาวาเรีย ประเทศเยอรมัน มีอีกมากมายที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะนิสัยของคนเยอรมัน ขนมธรรมเนียมประเพณี เฉกเช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีสิ่งดีดีตามแบบของไทย ผู้เขียนอยากให้คนไทยหวงแหน อนุรักษ์สิ่งดีดีของไทยไว้ตราบนานเท่านาน ในโอกาสนี้ผู้เขียนและคณะศึกษาดูงานทุกท่านขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ท่านนายกสภามหาวิทยาลัย และท่านอธิการบดี ที่ได้ให้โอกาสและสนับสนุนให้คณะผู้ศึกษาดูงาน ได้ไปพบเห็นและเรียนรู้ทางด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ดีที่สุดของประเทศเยอรมันซึ่งเป็นเมืองที่เจริญที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ขอขอบคุณข้อมูลที่ได้รับจาก อาจารย์เกษม ไม้เรียง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์และคุณพิทยา ผุสุวรรณ ผู้เขียนเรื่องมิวนิคและบาวาเรีย ทำให้เข้าใจและเรียนรู้สิ่งดีดี.... ที่บาวาเรียได้ง่ายยิ่งขึ้น ถ้ามีโอกาส อยากให้ทุกคนได้ไปสัมผัสสิ่งดีดี... ที่บาวาเรีย กันสักครั้งหนึ่งในชีวิต